

Asia: VN/13501/2025

Lausuntopyyntö kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuhmon kaupunginhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon em. pyyntöön:

Kuhmon kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua esitysluonnoksesta ja haluaa tuoda esiin huolensa ehdotetun määräaikaisen valtionosuuden vähennyksen vaikutuksista kuntien talouteen ja palveluihin.

Kuhmon kaupungin saama valtionosuus on keskeinen osa kaupungin talouden kestävyyttä ja peruspalveluiden turvaamista. Esitetty 2 prosentin eli 75 miljoonan euron valtakunnallinen vähennys tarkoittaa Kuhmon kohdalla 151 770 euron leikkausta, mikä vastaa noin 20 euroa asukasta kohden. Tämä on merkittävä summa pienelle, harvaan asutulle kunnalle, jossa veropohja on kapea, mutta palveluiden järjestämisvelvoite on sama kuin suuremmilla kunnilla.

Kuhmossa väestön keski-ikä on korkeampi kuin maassa keskimäärin. Palveluiden järjestäminen laajalla maantieteellisellä alueella aiheuttaa väistämättä korkeampia kustannuksia esimerkiksi liikenne- ja kuljetusratkaisuissa. Väestön väheneminen ja työpaikkojen rajallinen määrä heikentävät verotuloja, mikä lisää riippuvuutta valtionosuusjärjestelmästä. Kuhmon kaupunki muistuttaa, että kunnan peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän tarkoituksena on turvata valtionosuuslaissa määriteltyjen peruspalvelujen toteutuminen kaikkialla maassa kohtuullisella verorasituksella. Tämä tavoite on nyt vaarantumassa.

Vaikka esityksessä korostetaan, ettei vähennys lisää kuntien välisiä suhteellisia eroja, käytännössä leikkaus kohdistuu erityisen raskauttavasti juuri sellaisiin kuntiin kuten Kuhmo, joissa jo nykyisellään kamppaillaan talouden tasapainon, palvelujen saatavuuden ja vetovoiman kanssa. Väestökehityksen

ja alueellisten erityishaasteiden vuoksi Kuhmon kaltaisilla kunnilla ei ole riittäviä keinoja vastata valtionosuuden leikkauksiin ilman, että se vaikuttaisi kuntalaisten peruspalveluihin tai kunnan mahdollisuuteen avustusten myöntämiseen.

Kuhmon kaupunki muistuttaa, että valtionosuusjärjestelmän tarkoituksena on tasata kuntien taloudellisia eroja ja turvata kansalaisten yhdenvertaisuus asuinpaikasta riippumatta. Nyt esitetty leikkaus siirtää valtion talouden sopeutusta kuntien harteille tilanteessa, jossa monet kunnat ovat jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa.

Lisäksi Kuhmo on itäraajakaupunki, mikä olisi syytä huomioida valtionosuuksia jaettaessa. Kuhmolaisten näkökulmasta samanaikaiset valtion virastojen toimitiloista ja työpaikoista säästämisen toimenpiteet aiheuttavat tunnetta valtion vetäytymisestä alueelta. Tällaisena yhteenkuuluvuutta vaativana aikana valtionosuuksien heikentäminen saattaisi lisätä eriarvoisuuden tunnetta entisestään, mikä ei ole Kuhmon mielestä valtion etu.

Kuhmon kaupunki vastustaa esitettyä valtionosuuden vähennystä ja esittää, että valtio etsii muita keinoja julkisen talouden tasapainottamiseen vaarantamatta kuntien peruspalveluiden rahoitusta ja alueellista elinvoimaa.

Kyllönen Pinja
Kuhmon kaupunki